

نگاه

شرایط منطقه‌ای و «داعش»

داوود هرمیداس باوند • کارشناس بین‌الملل

● «داعش» این روزها فعالیتش نگران‌کننده شده و سه همین دلیل دنیا دنبال این است به‌نوعی با این پدیده مقابله کند تا بلکه از این طریق بتواند هزینه‌های این گروه را به حداقل ممکن برساند. پس همان‌طور که انتظار می‌رفت، ایالات متحده آمریکا هم وارد عمل شده و حتی احتمال این می‌رود به شیوه نظامی متوسل شود و دقیقاً به همین دلیل است که شایبه‌حمایت آمریکا از گروه‌های میانه‌رو منطقه را به وجود آورده است چرا که حضور نظامی و احتمالی آمریکا در کشور برحادثه‌ای چون سوریه حتی اگر به‌نفعش سرکوب «داعش» هم باشد، این فرصت را در اختیارشان می‌گذارد که بتوانند مخالفان اسد را به‌عنوان حامی حمایت کنند. در این باره می‌توان گفت اسلامگراهای میانه‌رو از این پس می‌توانند روی حمایت آمریکایی‌ها حساب کنند و همچنین با تسلیح‌شدن به سلاح پیشرفته‌ای موقعیت‌را خواهند داشت که از این پس انسجام بیشتری هم داشته باشند تا بلکه بتوانند اهداف تعیین‌شده‌شان را به سرانجام مطلوبی برسانند. با این وجود اسلامگراهای میانه‌رو از حضور «داعش» در منطقه رضایت ندارند، چون به‌وجودآمدن فضای ضد«داعش»ی هیچ کمکی به آنها در راستای اهدافشان نخواهد کرد و فقط این امکان وجود دارد تا در تسلیحات کشوری‌هایی که منطقه حضوری نظامی خواهند داشت، استفاده کنند. درباره «داعش» باید یادآور شد این پدیده به‌عنوان مشکلی جهانی مطرح است و به همین دلیل دنیا عمو در جزم کرده است تا آنها را از بین ببرد. البته فعلاًساله در محدوده عراق و سوریه جدی است و مردم دنیا با هر نگاه و عقیده‌ای منتظر هستند تا «داعش» را به نقطه پایانی‌اش برسانند. البته این امکان وجود دارد که اول به پاکسازی عراق اقدام کنند و بعد از آن به مقابله با «داعش»‌ی‌هایی که در سوریه هستند،بپردازند.

همچنین درباره واکنش کشورهای اسلامی به این پدیده باید گفت آنها برای دفاع از دین و مشی‌شان چاره‌ای به غیر از مقابله با این گروه ندارند و کشورهایی نظیر ایران، عربستان و قطر باید این را در نظر بگیرند که همصدایی‌شان می‌تواند منطقه را از وجود تروریست‌هایی که اتفاقاً نشان داده‌اند بسیار خطرناک هستند، پاکسازی کنند. با‌وجوداین تفکات در آنچه مشاهده می‌شود، این است که منطقه در بحث اتحاد علیه «داعش» به تصمیم‌های خوبی نرسیده و به همین دلیل، جای ایران در نشست پاریس خالی بود، چرا که کشورهای منطقه نتوانستند شرایطی را به وجود بیاورند تا اختلافات عمیق جمهوری اسلامی با ایالاتمتحده در بحثی به این مهمی صورت بگیرد. آمریکا و کشورهای غربی به طور دایم ایران را حامی تروریسم می‌دانند این هم به این دلیل است که آنها گروه‌هایی چون حماس و حزب‌الله را در فهرست گروه‌های تروریستی قرار می‌دهند و به همین دلیل از ایران برای نشست پاریس دعوت نکردند و البته سران جمهوری اسلامی هم صریحاً اعلام کرده به چنین نشنسی، تشکیک زیادی وارد است و به همین دلیل تحت‌هیچ شرایطی حاضر نبودند تا در جلسه فوق حضور به هم برسانند.

این نوع تصمیم‌گیری در شرایطی اعمال می‌شود که آمریکایی‌ها نسبت به این مساله اشراف کامل دارند که «داعش» و جبهه الصلحه و هم از جنبه ایدئولوژیک و هم مالی از سوی کشورهای عربی به‌خصوص عربستان تغذیه می‌شوند ولی رسماً نمی‌گویند که این دولت‌ها در تروریست‌ها حمایت می‌کنند بلکه از حمایت برخی نهاده‌ها و افراد در این کشورها سخن می‌گویند تا به همکاری خود با این دولت‌ها مشروط‌نمایند. از سوی دیگر، باید این نکته را نیز در نظر گرفت که عربستان و دیگر کشورهای عربی، به سیاست آمریکا در منطقه به‌خصوص در رابطه با سوریه و ایران معترض بودند بنابراین برای راضی نگه‌داشتن آنها، از حضور ایران ممانعت به عمل آوردند. ایالاتمتحده می‌داند ایران به‌صورت غیرمستقیم در عراق، در مقابله با «داعش» فعال است، بنابراین همسویی بین آنها و ایران در این زمینه وجود دارد هرچند برای موفقیت یک استراتژی نیاز به وحدت رویه وجود دارد. در پایان باید تأکید کرد تا زمانی که کشورهای منطقه به رای و نظر ثابت برای مهار «داعش» نرسند نمی‌توان به سرانجام مثبت فعالیت‌های کنونی ضد«داعش» امیدی داشت.

در مجمع عمومی «سازمان ملل» اعلام شد

امیدواری «اوباما»

به توافق هسته‌ای با ایران

«بر سر تقاطع صلح و جنگ، دورهم جمع شدیم»، سخترانی باراک اوباما، رئیس‌جمهوری آمریکا در مجمع‌عمومی سازمان‌ملل با این جمله آغاز شد. او از هر دری سخن گفت؛ از بحران اوکراین و هشدار به روسیه گرفته تا ائتلاف علیه «داعش»، بزرگ‌ترین گروه تروریستی حال حاضر جهان. اما شاید مهم‌ترین بخش اظهارات اوباما برای ما، خطاب‌قرار دادن ایرانیان بود. پیامی به‌گفته او ساده و روشن برای ایران: «می‌توانیم به نتیجه برسیم و این فرصت را از دست ندهید.» و بار دیگر تأکید کرد: «فرصت توافقی هسته‌ای را از دست ندهید.» رئیس‌جمهوری آمریکا در ادامه یافتن راه‌حل دیپلماتیک برای اختلافات هسته‌ای با ایران را بخشی از تعهد آمریکا برای مقابله با گسترش تسلیحات شیمیایی عنوان کرد و گفت: «ما می‌توانیم به راه‌حلی برسیم که نیازهای انرژی شما را تأمین کند، در حالی که به جهان اطمینان داده می‌شود برنامه هسته‌ای شما صلح‌آمیز است.» به گزارش رسانه‌های خارجی در زمان سخنرانی اوباما، رئیس‌جمهوری ایران، وزیر خارجه با معاونان وزیر حضور نداشتند و تنها یک دیپلمات از دفتر نمایندگی ایران در نیویورک در زمان سخنرانی اوباما حاضر بود. در این سخنرانی اوباما اما بیش از هر بحثی روی اقدامات «داعش» و نحوه تقابل با آن تأکید کرد. او با اشاره به «داعش» گفت: «تنها زبانی که این قاتلان می‌فهمند، زبان زور است.» زوری که به نظر می‌رسد حملات دوروز اخیر آمریکا و هم‌پیمانانش به مواضع «داعش» در سوریه گواهی بر آن باشد. اوباما ادامه داد: «اقدامات جامعه جهانی باید در چهار حوزه متمرکز باشد و نخستین نام، تضعیف گروهی است که تحت عنوان دولت اسلامی شناخته می‌شود.»

رئیس‌جمهوری آمریکا افزود: «ملت‌های جهان ترجیح دادند که مشکلات خود را به‌طور صلح‌آمیز از طریق سازمان‌ملل متحد حل کنند اما برخی از قدرت‌ها تهدیدات جدیدی برای کشورهای عضو سازمان‌ملل به وجود آوردند.» او همچنین با اشاره به عملیات نظامی آمریکا در منطقه گفت: ما سربازان آمریکایی را به عراق یا سوریه نمی‌فرستیم بلکه مردم سوریه و عراق می‌توانند کشورشان را آزاد کنند و بحران سوریه فقط راه‌حل سیاسی دارد. اوباما از جهان، به‌ویژه مسلمانان خواست که ایدئولوژی گروه‌هایی همچون القاعده و «داعش» را رد کنند. رئیس‌جمهور آمریکا اگرچه تأکید کرد که با هر گونه تهدید علیه امنیت آمریکا مقابله می‌کند اما گفت که در مقام یک قدرت اشغالگر عمل نمی‌کنیم. او با گفتن اینکه آمریکا هیچ‌وقت در جنگ با اسلام نبوده و نخواهد بود، گفت: «صلح از آموزه‌های اسلام است.» رئیس‌جمهوری آمریکا در سخنان خود با اشاره به

خیابان‌های «منهتن» در تسخیر معترضان

به «وال استریت» سرازیر شوید

کامیلا تولمین، روز یکشنبه، قریب به ۴۰۰هزار نفر در یک راهپیمایی پرسرو صدا و دهفمند، خیابان‌های منهتن را به تسخیر خود درآوردند. پیر و جوان، از قصی نقاط جهان، به خیابان آمده بودند تا مطالبات خود را برای مقابله با تغییرات آب‌وهوایی فریاد بزنند. آنان با مشاهده تصاویر راهپیمایی‌هایی مشابه در استرالیا، اندونزی، پاریس، لندن و مکزیک که در نمایشگرهای بزرگ نمایش داده می‌شدند، قوت قلب می‌گرفتند. نیویورک از سال۲۰۰۹ و اجلاس کپنهاگ، شاهد چنین گردهمایی عمومی گسترده‌ای پیرامون مسایل اقلیمی نبوده است. این در حالی است که اجلاس سالانه مجمع‌عمومی سازمان‌ملل متحد در تلمسی این هفته برقرار خواهد بود. اجلاس ویژه تغییرات آب‌وهوا در سازمان‌ملل نیز روز ۲۳سپتامبر بر طرح اقداماتی متمرکز خواهد بود که روند مهار تغییرات آب‌وهوایی را شتاب می‌بخشد. بن کی‌مون، دبیر کل سازمان‌ملل، مشتاق آن است تا پیش از کنفرانس بزرگ آب‌وهوایی پاریس در دسامبر۲۰۱۵، کشورها را وادار کند تا نسبت به مسؤولیت‌های خود، تعهداتی قرض و محکم بدهند. اما هیچ‌کدام از ما خواستار تکرار تجربه‌ای همچون اجلاس۲۰۰۹ کپنهاگ نیستیم؛ یعنی همان اجلاسی که بسیاری از سران دولت‌ها را گردهم آورد، اما بسترهایی کافی برای توافق فراهم نیاورد. با وجود آنکه برخی با خوشبینی از دستاوردهای بسیار اندک این اجلاس سخن می‌گویند، اما حقیقت آن است که هانگی ما از فقدان رهبری و اراده سیاسی از جنب تلمی بازرگان مهم عرصه بین‌الملل نومید شده بودیم.

اما اجلاس کپنهاگ درس بسیار مهمی به ما آموخت و آن اینکه نمی‌توان عنان رهبری سیاسی حول محبتی به پیچیدگی و عمق تغییرات اقلیمی را به دست گرفت، مگر آنکه دانش اعتماد و اشتیاق لازم را در میان رای‌دهندگان و موکلان آنان در شرکت‌ها، وزارتخانه‌ها، پارلمان‌ها و دولت‌های محلی ایجاد کنیم. مردم باید احساس کنند مقابله با تغییرات اقلیمی نه‌تنها امری ممکن است، بلکه دولت‌مردان و رهبران تجاری نیز در این مسیر آنان را همراهی خواهند کرد. از سال۲۰۰۹ به‌این‌سو شاهد گسترش پردامنه این سنخ اقدامات بوده‌ایم که نتوانسته است کم‌کم ماهیتی توده‌ای بیابد. شمار بسیار زیادی از شرعا را راهپیمایی آب‌وهوا معطوف به خواست اعمال مالیات بر کربن بود. بانک جهانی این هفته گزارش داد علاوه بر ۱۳کشور و ۲۲ایالت و شهر، یک‌هزار شرکت نیز از طرح قیمت‌گذاری بر کربن حمایت کرده‌اند که در مجموع ۵۴درصد از گاز گلخانه‌ای تولیدی در سطح جهان را پوشش می‌دهند. نام چین، آفریقای جنوبی، تعدادی از ایالت‌های آمریکا و برخی گروه‌های نامحتمل همچون روسیه نیز در این بین به چشم می‌خورد. قیمت‌گذاری

جهان

شنیده می‌شود که می‌گوید: «ویرانی خانه‌های غیرنظامیان نتیجه حملات هوایی ائتلاف غربی است.» با این حال به نظر نمی‌رسد این موضوع برای آمریکا و متحدانش عاملی بازدارنده باشد. چرا که «علی حیدر»، وزیر آشتی ملی سوریه، اعلام کرد

سوریه تحولات را با احتیاط زیر نظر دارد.» درباره حملات به

سوریه باید بگوییم آنچه که تاکنون اتفاق افتاده است در مسیر درستی قرار داشته، دولت سوریه از این حملات آگاه بوده و غیرنظامی‌ها و ارتش سوریه نیز هدف قرار نگرفته‌اند، او ادامه داد : به دولت سوریه اطلاع داده شد. تأکید آنها مبنی بر اینکه تأسیسات نظامی سوریه هدف قرار نخواهد گرفت تا اینک غیرنظامی‌ها هدف قرار نخواهند گرفت، رخ داد.» اما علاوه بر زئرال می‌ویل، «جان کری» سخنگوی وزارت دفاع آمریکا (پنتاگون) نیز از طولانی‌بودن این عملیات خبر داد. جان کری در یک نشست خبری گفت که حملات ائتلاف به رهبری آمریکا به مواضع شبه‌نظامیان «داعش» در سوریه به توانایی رزمی این گروه آسیب رسانده اما قطعاً امکانات عملیاتی آن تروریستی جبهه النصره و گروه خراسان نیز مورد هدف قرار هوایی «تضعیف» رزمی طرف مقابل بوده و افزود ما به این هدف خود دست یافتیم؛ شامگاه دوشنبه، ایالات‌متحده با همکاری تعدادی از کشورهای عرب منطقه، نقاطی در خاک سوریه را هدف حمله هوایی و موشکی قرار داد. این نخستین حمله هوایی آمریکا و متحدان منطقه‌ای آن به مواضع «داعش» در میان خاک سوریه بود. سخنگوی پنتاگون در عین حال تأکید

نگاه بیرون

اشتباه آمریکایی «اوباما» در سوریه

The New York Times

● کاملاً منطقی به نظر می‌رسد که بگوییم «بشار اسد»، رئیس‌جمهوری سوریه پس از آنکه آمریکایی‌ها حجم عظیمی از بمب‌های خود را در بامداد سه‌شنبه بر نواحی تحت کنترل شبه‌نظامیان داعش در شمال سوریه ریخته‌اند، بهترزده شده اما شوکه نشده است. به نظر می‌رسد او حتی کاملاً خشنود است در حالی که هنوز خرابی‌ها در حال سسختن بودند، وزارت خارجه سوریه با صدور بیانیه‌ای با استقبال از این حملات، اعلام کرد دمشق خواهان ادامه مبارزه با تروریست‌هاست و در این مسیر، به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم با دیگر کشورها همکاری می‌کند؛ از جمله کشوری که در این بیانیه از آن نام برده شده می‌توان به کشور «دوست» عراق اشاره کرد. به‌طور یقین در کوتاهمدت، بشار اسد از اقدامات نظامی و حمله به مواضع گروه تروریستی داعش در سوریه استفاده خواهد کرد و می‌تواند خود را از جنگ داخلی که دمشق در سه‌سال گذشته با آن درگیر بوده است، نجات دهد. این مساله، پرچالش‌ترین و مشکل‌آفرین‌ترین پیامدی است که از تصمیم اخیر «باراک اوباما» رئیس‌جمهوری آمریکا برای ایالات متحده باقی می‌ماند: از سخنان اوباما در همان نخستین شبی که درباره حمله احتمالی به داعش در سوریه سخن می‌گفت، به سختی می‌توان فهمید که واشگتن چگونه می‌تواند از تقویت دولت سوریه در پی این اقدام جلوگیری کند. آن‌هم در شرایطی که داعش «دشمن» سوریه است. اما اگر حملات به تقویت قدرت اسد منجر شود و به نیروهای دمشق زمان کافی بدهد که برای حمله به گروه‌های شورشی متمرکز شوند در این زمان است که لزوم هماهنگی مستقیم عینیت می‌یابد. نظر اوباما در این باره، این بود: «برای آموزش و تجهیز معارضان سوری، که بهترین نیروهای مقابله‌کننده با داعش و نظام اسد هستند، تلاش‌های خود را افزایش می‌دهیم.» اما ایجاد یک نیروی شورشی که بتواند هم با داعش و هم با نیروهای دولت سوری مقابله کند، سال‌ها طول می‌کشد. در همین حال و از سوی دیگر، دولت سوریه تلاش دارد تا وجهه خود را در سطح بین‌المللی بهبود بخشد و همکاری نزدیک خود را با عراقی‌ها تقویت کند، کسانی که به‌صورت یک واسط بین واشگتن و دمشق عمل می‌کنند. در چنین شرایطی رهبران داعش نیز به این مداخله نگاه مثبتی دارند و به آن به‌عنوان اِستِزای جدید برای جذب نیرو نگاه می‌کنند. آنان در ویدئویی اعلام کردند که از این فرصتی که آمریکایی‌ها برای جنگ طولانی و جدید در خاورمیانه ایجاد کرده‌اند، استقبال می‌کنند؛ اشتیاقی که راه را برای واشگتن و متحدانش سخت‌تر می‌کند.

